

Planeringsförutsättningar och direktiv för budget 2023 och plan 2024–2025

Ärende

Planeringsförutsättningar och direktiv för budget är kommunstyrelsens direktiv för arbetet med förslag till budget 2023 och plan 2024–2025. Planeringsförutsättningarna är baserade på budget 2022 och plan 2023–2024, kommunens riktlinjer för ekonomistyrning samt SKR:s prognoser.

Kommunfullmäktige ska anta en treårsplan och nämnderna har i uppdrag att ta fram förslag till budget för 2023 och plan för 2024 – 2025 inom givna planeringsramar och direktiv.

Kommunledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslut

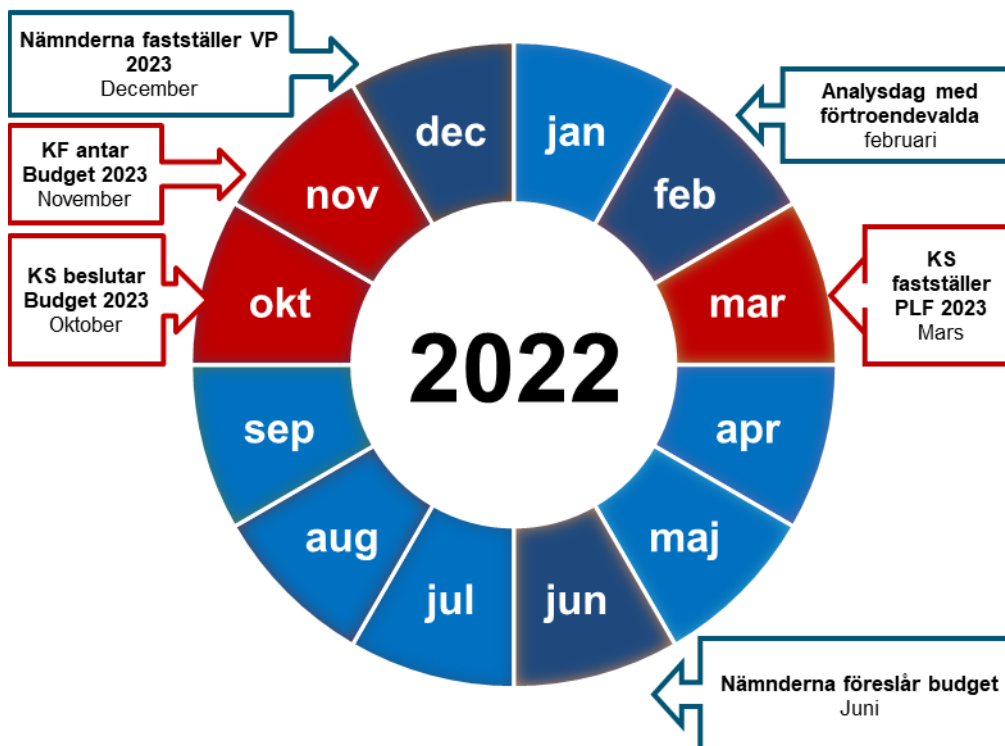
1. Kommunstyrelsen fastställer planeringsförutsättningar och direktiv för budget 2023 och plan 2024 – 2025.
2. Kommunstyrelsen uppdrar till nämnderna att senast den 15 juni 2022 inkomma med förslag till budget 2023 och plan 2024 – 2025 i enlighet med planeringsförutsättningar och direktiv.

Bakgrund

Planeringsförutsättningar och direktiv till budget 2023 och plan 2024-2025 anger de ekonomiska förutsättningarna för budgetarbetet tre år framåt i tiden och inleder arbetet med budgetprocessen. Planeringsförutsättningar och direktiv till budget är ett tjänstemannaförslag som bereds inom kommunledningskontorets ekonomiavdelning under perioden december 2021 – februari 2022 och baserar sig på tidigare budgetförslag, kommunens riktlinjer för ekonomistyrning samt SKR:s prognoser. Förslaget antas av kommunstyrelsen under mars månad. Under perioden april till juni bereder respektive förvaltning / kontor nämndernas förslag till budget som beslutas i respektive nämnd senast under juni månad. Nämndernas förslag till budget utgör sedan underlag till kommunens budget för vilken förslag lämnas av kommunstyrelsen under oktober. Budgeten antas slutligen av kommunfullmäktige under november.

Planeringsprocessen budget 2023 och plan 2024 – 2025

Diagrammet nedan visar arbetsprocessen för budget 2023 och plan 2024–2025.

Sammanfattning

Kommunledningskontorets förslag till planeringsförutsättningar och direktiv för budget 2023 och plan 2024 - 2025 är framtaget för att nå en långsiktigt hållbar ekonomi och en budget i balans. Kommunens resultat enligt balanskravet uppgår till cirka 144 miljoner kronor enligt förslaget.

För budget 2023 budgeteras kostnaderna öka med cirka 36 miljoner kronor jämfört med budget 2022. Ökningen beror på att nämndernas nettokostnader beräknas öka med motsvarande belopp.

Kostnadsökningen beror främst på grund av att volymer beräknas öka med cirka 10 miljoner kronor, ytterligare 1 procent ökning av peng och checkbeloppet motsvarar cirka 10 miljoner kronor, och kapitalkostnader med cirka 5 miljoner kronor.

Skatteintäkterna (netto) budgeteras öka med cirka 36 miljoner kronor jämfört med budget 2022. I posten för skatteintäkter ingår bland annat den kommunala utjämningen. Danderyd är nettobetalare till utjämningen och prognostiseras betala cirka 775 miljoner kronor år 2023.

Ekonomiska förutsättningar för budget 2023 och plan 2024 – 2025

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) lämnade sin skatteprognos i december 2021. Enligt prognosen kommer Danderyds kommuns skatteintäkter (netto) att öka med cirka 36 miljoner kronor år 2023 jämfört med budget 2022, vid en oförändrad skattesats.

Den gemensamma utgångsprincipen för kommunen är en uppräkningsprincip om 1 procent för löner och priser och för peng och check. Det innebär att den generella uppräkningsprincipen är 1 procent på nämndernas nettobudget. Förutom peng och check som räknas upp med 2 procent för år 2023.

Principen med 1 procent uppräkningsprincip, förutom peng- och checkuppräkningsprincip med 2 procent för år 2023, gäller även för åren 2024 till och med 2025. Principen ger verksamheterna långsiktiga förutsättningar att förhålla sig till och innebär en kostnadskontroll för att säkerställa en ekonomi i balans över tid. Att nämnderna ges en uppräkningsprincip om 1 procent innebär att nämnderna kompenseras för 1 procent för ökade kostnader för till exempel priser och löner. Om priser och löner stiger med mer än 1 procent så behöver nämnden finansiera ökningen genom effektivisering och / eller besparing inom verksamheten. Principen utvärderas årligen av kommunledningskontoret i arbetet med planeringsförutsättningarna och direktiv för budget och plan. Kommunledningskontoret gör bedömningen att principen kan behöva omprövas om priser och löner över tid överstiger 2 procent, under förutsättning att kommunen uppfyller kommunfullmäktiges beslutade finansiella mål.

Utöver principen om 1 procent uppräkningsprincip ges nämnderna och kommunstyrelsen full kompensation för ökade kapitalkostnader och volymförändringar. Minskar nämndernas kostnader för kapitalkostnader och/eller volymer så minskar nämndernas budget med motsvarande belopp. Nämnderna ges också full kompensation för kostnader hänförliga till ändrad lagstiftning eller ökade kostnader på grund av att verksamhet som tidigare legat på staten men som helt eller delvis går över till kommunalt ansvar. När staten inte kompenserar för ökade kostnader fullt ut måste kommunen skjuta till medel.

Med anledning av att kommunen måste anpassa delar av redovisningen till Lagen om kommunal bokföring och redovisning som innebär att utrednings- och projekteringsuppdrag som föregår en eventuell investering (oavsett om det gäller ny mark, ny byggnad eller investering i befintligt objekt) ska redovisas som en driftkostnad och inte som tidigare investeringsutgift, kommer verksamheten i samband med budget kompenseras för förändringen. Det innebär att nämnderna behöver konsekvensbeskriva vad de ändrade redovisningskraven innebär för nämndens verksamhet i samband med budgetförslagen som nämnd behandlar.

Kommunens OH-modell har uppdaterats inför 2023. Modellens siffror har inte uppdaterats sedan 2018. Modellen bygger på ekonomiavdelningens, HR avdelningens samt utveckling- och kommunikationsenheten bruttokostnader som till viss del ska fördelas ut till nämnderna baserat på omfattningen på de tjänster nämnderna nyttjar. Med den uppdaterade modellen kommer kostnader om sammantaget 3,0 miljoner kronor överföras från kommunstyrelsen till nämnderna. Nämnderna ges full kompensation för kostnadsökningen. Förändringen är kostnadsneutral för kommunen som helhet.

Danderyds kommun är medlemmar i förbundet Storsthlm där kommunen ingått ett samverkansavtal med medlemskommunerna, som innebär att kommunerna har gemensamma programpriser. Programpriser för 2023 har inte beslutats ännu.

Förslag till budgetramar 2023 och plan 2024–2025

Kommunkontoret skriver fram planeringsåtgärder och direktiv för budget 2023 och plan 2024-2025 (planeringsförutsättningar).

Planeringsförutsättningarna bygger på ekonomistyrningsregler, av kommunfullmäktige antagen budget för 2022 och plan 2023-2024 samt SKR:s prognoser.

I kommunens riktlinjer för ekonomistyrning framgår kommunens huvudregler för resursfördelning.

Danderyds kommun tillämpar rambudgetering. Det innebär i stort att ett eventuellt tillskott eller avdrag i nästkommande budget relateras till föregående årsbudget, där förändringen mellan åren är i fokus. Undantaget är de avgiftsfinansierade verksamheterna där så kallad nollbudgetering tillämpas.

Utöver att lagar och förordningar ska följas och finansieras så är kommunens huvudregler följande:

- Politiska prioriteringar
- Demografi (*volymer inom främst barnomsorg, skola och äldreomsorg*)
- Pris- och löneökningar mellan åren
- Verksamhetsförändringar (*redan beslutade såsom planerade*)
- Driftkostnadsförändringar på grund av investeringsvolymer (*kapitalkostnader*)

Nämnderna har i uppdrag att beräkna följande punkter nedan. Alla beräkningar anges till miljoner kronor med en decimal (x,x miljoner kronor). Det betyder att vid lägre siffror än 50 000 kronor ges ingen kompensation (0,0 miljoner kronor). 50 001 kronor ska således avrundas till 0,1 miljoner kronor.

1. Volymer

Gäller främst utbildningsnämnden och socialnämnden. Nämnderna ska beräkna exempelvis hur många fler eller färre barn, elever eller äldre det blir under 2023 och framåt. Principen är att nämnden ska bli 100 procent kompenserade för den ökade demografin (volym) som kommer påverka nämndens kostnader framöver. Om det är en minskande demografi (volym) gäller samma princip fast omvänt, nämnden får lämna tillbaka 100 procent för minskade kostnader.

2. Pris och löner samt peng och check

Kompensation om 1 procent utgår till nämnderna för pris- och löneökningar under planeringsperioden. Förutom för peng och check som verksamheten kompenseras med 2 procent för år 2023.

Danderyds kommun är ansluten till Storsthlm gemensam gymnasierregion och tillämpar den av Storsthlm framräknade och rekommenderade programpengen för gymnasieskolan. Programpriser för 2023 har inte beslutats ännu. Kommunen ska beräkna att det blir 2 procent kompensation men när beslut kommer från Storsthlm ska beräkningen justeras.

3. Verksamhetsförändringar

Med verksamhetsförändring avses när en verksamhet flyttas mellan nämnder. Grundprincipen är att en verksamhetsförändring ska vara kostnadsneutral för kommunen som helhet.

4. Kapitalkostnader

Principen är att nämnden ska bli 100 procent kompenserade för de ökade kapitalkostnader som en beslutad investering medför. Om nämnden har minskade kapitalkostnader gäller samma princip fast omvänt, nämnden får lämna tillbaka 100 procent för minskade kostnader. Om avvikelser understiger 0,5 miljoner kronor behöver nämnden inte lämna tillbaka budgetmedel.

5. Investeringar

Nämnderna ska i sina budgetförslag ta fram investeringar för perioden 2023–2025. Totalbudgeten för projektet ska budgeteras, och delas upp på respektive år då utgift förväntas ske.

6. Övrigt

Nämnderna ska, i de budgetförslag som nämnderna tar fram, beskriva vilka eventuella större verksamhetsrisker som kan uppstå med dessa resursfördelningsprinciper.

Nämndernas förslag till budget ska uppgå till tre år, perioden 2023 till och med 2025.

Kommunledningskontoret kommer att ta fram mallar och anvisningar som respektive verksamhet erhåller längre fram i processen.

Längre fram i budgetprocessen kan det beslutas om politiska satsningar.

Kommunstyrelsen ska i sitt förslag till budget föreslå finansiering och plan för kommunens digitaliseringsstrategi.

Resultaträkning

Den förenklade resultaträkningen nedan visar budget för åren 2022–2023, och plan för åren 2024–2025. Beräkningarna har utgått från budget 2022. De centrala intäkts- och kostnadsposterna kommer uppdateras i samband med budgetarbetet.

För år 2025 har budgetramarna utökats med 1 procent.

Kommunledningskontoret har gjort antagandet att den kommunala skattesatsen är oförändrad under perioden 2023 till och med 2025.

Resultaträkning	Budget	Budget	Plan	Plan
Miljoner kronor	2022	2023	2024	2025
Kommunstyrelsen	-127,8	-126,9	-128,6	-130,3
Valnämnden	-1,6	0,0	-1,6	
Revision	-1,8	-1,5	-1,5	-1,5
Överförmyndarnämnden	-3,2	-3,3	-3,5	-3,5
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-10,5	-10,7	-10,8	-10,9
Byggnadsnämnden	-17,6	-15,2	-16,8	-17,0
VA-verksamhet och Avfall	0,0	0,0	0,0	0,0
Tekniska nämnden	-105,5	-111,8	-112,9	-114,0
Fastighetsnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0
Kultur- och fritidsnämnden	-96,6	-99,1	-101,1	-102,1
Utbildningsnämnden	-917,0	-927,8	-929,9	-939,2
Socialnämnden	-671,2	-692,6	-712,0	-719,1
Nämndernas nettokostnader	-1 952,8	-1 989,0	-2 018,7	-2 037,7
Pensioner, PO-diff m.m.	-35,0	-37,0	-41,0	-41,0
Internränta	23,0	25,0	27,0	27,0
Verksamhetens nettokostnad	-1 964,8	-2 001,0	-2 032,7	-2 051,7
Skatteintäkter, utjämning & statsbidrag	2 118,0	2 154,0	2 200,0	2 247,0
Finansnetto	-9,0	-9,0	-10,0	-10,0
Årets resultat	144,2	144,0	157,3	185,3
Balanskravskorrigerering	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultat enligt balanskravet	144,2	144,0	157,3	185,3

*Skatteintäkter (netto) innehåller skatteintäkter, kommunal utjämning, statsbidrag, fastighetsavgift och LSS-utjämning, med mera.

Kommunens budgeterade resultat enligt balanskravet uppgår till cirka 144 miljoner kronor för 2023. Det innebär samma budgeterat resultat jämfört med 2022. Nämndernas nettokostnader ökar med cirka 36 miljoner kronor. De centrala kostnadsposterna är de samma som budget 2022 och plan 2023-2024 och kommer uppdaterad uppdateras i samband med budgetarbetet.

Skatteintäkter inklusive kommunal utjämning och statsbidrag uppgår till 2 154 miljoner kronor, vilket innebär en ökning med 36 miljoner kronor jämfört med budget 2022.

Enligt kommunens riktlinjer för ekonomistyrning antagna av kommunfullmäktige den 12 oktober 2020 (§ 111) ska god ekonomisk hushållning präglas av två principer. Kommunen ska budgetera med ett positivt resultatmål (exklusive exploateringsintäkter) och inte fördela mer i budgetanslag (öka kostnaderna) än den prognostiserade ökningen av skatteintäkten (netto). Kommunledningskontoret planeringsförutsättningar uppfyller god ekonomisk hushållning.

Kommunledningskontoret vill framföra att det bör anses vara god ekonomisk hushållning om kostnaderna ökar mer än den prognostiserade ökningen av intäkterna något enstaka år under planeringsperioden. Kommunen kan välja att ta den kostnadsökningen mot årets resultat, dock är det under förutsättning att kommunen fortfarande har ett budgeterat positivt årets resultat som uppfyller kommunens i övrigt beslutade finansiella mål.

Antaganden

Danderyds kommun är medlemmar i arbetsgivar- och intresseorganisationen Sveriges kommuner och regioner (SKR). SKR:s uppgift är att stödja och bidra till att utveckla kommuner och regioners verksamhet. I de fall SKR lämnar prognoser följer kommunen dessa. Prognoserna definieras som antaganden nedan och det är dessa som ska ligga till grund för beräkningar som görs i arbetet med budgeten. I händelse att prognoser inte lämnats av SKR ännu används föregående års antaganden. När SKR lämnar nya prognoser kommer kommunen följa dessa och antaganden kan därför komma att ändras.

Tills vidare ska följande gemensamma antaganden gälla för arbetet med budget 2023 och plan 2024–2025.

Prisökningar	2,2%
Overheadkostnader	Uppdaterad OH-modell
Löneökningar	2,0%
Personalomkostnadspålägg	39,25%
Internränta	1,25%
Internhyror	2,2%

Nämnderna ges i uppdrag att i förslag till budget 2023 och plan 2024–2025 beräkna och budgetera på följande antaganden:

Prisökningar

Antagande för KPI ska göras om 2,2 procent för varje enskilt år för budget- och planperioden.

Merparten av kommunens verksamheter är bundna av avtal som är indexreglerade. SKR:s prognos för åren 2023–2025 ligger i snitt på 2,2 procent.

Overheadkostnader

Som overheadkostnad avses kostnader för kommungemensamma verksamheter så som ekonomi-, HR- samt utveckling och kommunikationsenheten bruttokostnader, som är verksamheter som har en övergripande kommunnytta ska ingå i overheadkostnaden.

Kommunens OH-modell har uppdaterats inför 2023 och blir mer transparent och tydlig. Siffrorna som modellen baserar sig på har inte uppdaterats sedan 2018. Med de uppdaterade siffrorna i modellen kommer totalt 3,0 miljoner kronor i kostnader överföras från kommunstyrelsen till nämnderna. Varav socialnämnden 1,3 miljoner kronor, tekniska nämnden 1,0 miljoner kronor,

kultur- och fritidsnämnden med 0,6 miljoner kronor och utbildningsnämnden 0,3 miljoner kronor. Byggnadsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden påförs lägre OH kostnad med 0,1 miljoner kronor vardera.

Löneökningar

Antagande för löneökningar ska göras med 2,0 procent för varje enskilt år för budget- och planperioden.

Personalomkostnadspålägg

Antagande för personalomkostnadspålägg ska göras med 39,25 procent för varje enskilt år för budget- och planperioden.

Något förslag till personalomkostnadspålägg till år 2023 har SKR ännu inte lämnat och tills vidare är det personalomkostnadspålägget för 2022 om 39,25 procent som ska användas.

Internränta

Antagande för internränta ska göras med 1,25 procent för varje enskilt år för budget- och planperioden.

Ambitionen med internräntan är att den ska fånga en rimlig räntenivå sett över investeringarnas hela livslängd. Internräntan är en intern transaktion. Förslag till internränta fastställer SKR senast i februari månad året innan budgetåret. Förslaget från SKR är en internränta om 1,25 procent för 2023.

Internhyror

Antagande för internhyror ska göras med en höjning om 2,2 procent för varje enskilt år för budget och planperioden.

Kommunens samtliga hyror ska följa (Konsumentprisindex) KPI, som fastställs i oktober månad året innan budgetåret. SKR:s prognos är för helåret 2023. SKR har ingen prognos över KPI oktober 2021 till oktober 2022 vilket betyder att kommunledningskontoret antar SKR:s helårsprognos för beräkning av hyreshöjningen.

Riskanalys för åren 2023–2025

Det kommer att ta lång tid att överblicka de slutgiltiga effekterna av covid-pandemin och dess påverkan på kommunens verksamheter. Pandemin har haft en liten påverkan på kommunens ekonomi främst på grund av att staten har betalat ut extra statsbidrag för att täcka minskade skatteintäkter samt merkostnader för kommunerna.

Den andra risken är hur inflationen kommer utvecklas under denna period. Det är osäkra utsikter för energipriserna, flaskhalsar i produktionen, och

råvarupriserna ökar. Sammantaget ökar trycket på en höjd reporänta och prognosen på årsmedelvärdet för KPI förväntas överstiga 2 procent framöver enligt SKR. Det kan jämföras med att under 2020 var årsmedelvärdet för KPI 0,5 procent. Om inflationen förblir hög under kommande månader kan årsmedelvärdet för KPI blir betydligt högre än tidigare prognoser. Om inflationen överstiger uppräknningen om 1 procent ställer det krav på besparingar och effektiviseringar ute i verksamheterna. En procent mindre kompensation är omkring 20 miljoner kronor i besparings- och effektiviseringskrav på kommunens verksamheter, där cirka 10 miljoner kronor är relaterat till förskola, skola och äldreomsorg som erhåller peng och check.

Det är viktigt att respektive nämnd gör sin egen riskanalys, konsekvensbeskrivning och långsiktigt planerar hur verksamheten ska anpassa sig till de ekonomiska förutsättningarna som ges.

Johan Lindberg
Kommundirektör

Björn Wallgren
Ekonomichef

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande, Planeringsförutsättningar & direktiv för budget 2023 & plan 2024–2025

Expedieras
Samtliga nämnder